KEKSALARGA IJTIMOIY XIZMAT KO‘RSATISHDA IJTIMOIY XODIMNING O‘RNI

Hamroyeva Umida Baqo qizi
Ijtimoiy xodim assissenti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada keksalarga ijtimoiy xizmat ko‘rsatish, ularning kundalik hayotida ijtimoiy xodimning o‘rni va vazifalari haqida fikr yuritiladi. Keksalik davrida insonning e’tibor, g‘amxo‘rlik va qo‘llab-quvvatlashga bo‘lgan ehtiyoji haqida so‘z boradi. Shuningdek, ijtimoiy xodimning keksalar bilan muloqot qilishi, ularning kundalik ehtiyojlarini aniqlashi, uy-ro‘zg‘or ishlarida yordam berishi va ruhiy holatini qo‘llab-quvvatlashi kabi muhim vazifalari yoritiladi. Maqolada keksalarga hurmat va mehr bilan munosabatda bo‘lishning ahamiyati ham ko‘rsatib beriladi.*

Kalit so‘zlar: *keksalar, ijtimoiy xodim, ijtimoiy xizmat, g‘amxo‘rlik, mehr-muruvvat, e’tibor, yordam, insoniylik.*

Kirish

Bugungi kunda jamiyatimizda keksalarga hurmat ko‘rsatish, ularning hayoti va salomatligiga e’tibor berish muhim vazifalardan biridir. Chunki keksa insonlar ko‘p yillar davomida oilasi, farzandlari va jamiyat uchun o‘z hissasini qo‘shib kelgan insonlardir. Ularning hayot tajribasi, bergan tarbiyasi va qilgan mehnati har doim qadrlanishi kerak.Keksalik inson hayotining tabiiy bir bosqichidir. Bu davrda ayrim insonlarga kundalik yumushlarni bajarishda, sog‘lig‘iga e’tibor berishda yoki oddiygina suhbatlashishda yordam kerak bo‘lishi mumkin. Ayniqsa, yolg‘iz yashaydigan yoki doimiy ravishda yordamga muhtoj bo‘lgan keksalar uchun e’tibor juda muhimdir.Ana shunday vaziyatlarda ijtimoiy xodimning mehnati katta ahamiyatga ega. Ijtimoiy xodim nafaqat amaliy yordam ko‘rsatadi, balki keksa insonning holidan xabar oladi, uni tinglaydi, muammolarini tushunishga harakat qiladi. Ba’zan inson uchun bir piyola choy ustida samimiy suhbatlashish yoki “Sizning holingiz qalay?” degan oddiy savolning o‘zi ham katta ahamiyatga ega bo‘lishi mumkin.Ijtimoiy xodim faoliyatining asosiy maqsadi — keksa insonning imkon qadar qulay, xavfsiz va munosib hayot kechirishiga ko‘maklashishdir.

Asosiy qism

Keksalarga ijtimoiy xizmat ko‘rsatishda eng avvalo insoniy munosabat muhim hisoblanadi. Har bir keksa insonning o‘ziga xos xarakteri, hayot tarzi, odatlari va ehtiyojlari mavjud. Shuning uchun ijtimoiy xodim har bir inson bilan individual yondashuv asosida ishlashi kerak/Ijtimoiy xodim keksalarning kundalik hayotida ko‘plab ishlarni bajarishda yordam berishi mumkin. Masalan, uy-joyni tartibga keltirish, oziq-ovqat va zarur mahsulotlarni olib kelish, kundalik yumushlarni bajarish, kerakli joylarga borishda ko‘maklashish kabi ishlar keksa inson uchun katta yordam bo‘lishi mumkin.Bundan tashqari, ijtimoiy xodim keksa insonning kayfiyati va ruhiy holatiga ham e’tibor berishi kerak. Chunki yolg‘izlik insonning ruhiyatiga salbiy ta’sir qilishi mumkin. Keksa inson uzoq vaqt davomida

hech kim bilan suhbatlashmasa, o‘zini keraksiz yoki yolg‘iz his qilishi ehtimoli bor. Shu sababli ijtimoiy xodimning samimiy suhbati, e’tibori va yaxshi muomalasi juda qadrlanadi.

Keksalarga xizmat ko‘rsatishda quyidagi jihatlar muhim:

keksa insonni hurmat qilish;

uning fikrini tinglash;

ehtiyojlarini to‘g‘ri tushunish;

yordamni o‘z vaqtida ko‘rsatish;

muloyim va samimiy muomala qilish;

uning shaxsiy hayotiga hurmat bilan qarash;

xavfsizligi va kundalik ehtiyojlariga e’tibor berish;

imkon qadar mustaqil harakat qilishiga ko‘maklashish.Ijtimoiy xodim o‘z ishini faqat vazifa sifatida emas, balki insoniy mas’uliyat sifatida ham qabul qilishi kerak. Chunki bu kasbda inson bilan bevosita ishlanadi. Har bir so‘z, har bir muomala va har bir kichik yordam keksa insonning kayfiyatiga ta’sir qilishi mumkin.Menimcha, ijtimoiy xodimning eng katta vazifalaridan biri — keksa inson o‘zini jamiyat uchun kerakli inson sifatida his qilishiga yordam berishdir. Keksa inson bilan gaplashish, uning hayot yo‘li haqida suhbatlashish, fikrlarini tinglash va unga hurmat ko‘rsatish orqali uning qalbiga iliqlik berish mumkin.Masalan, ijtimoiy xodim keksa insonning uyiga kelganda faqat bajarilishi kerak bo‘lgan ishlarni o‘ylamasdan, avvalo uning holidan xabar olishi kerak.“Bugun kayfiyatingiz yaxshimi?”, “Biror yordam kerakmi?”, “O‘zingizni qanday his qilyapsiz?” kabi savollar oddiy tuyulishi mumkin, ammo ular insonning o‘ziga bo‘lgan e’tiborini his qilishiga yordam beradi.Keksalarga xizmat ko‘rsatishda sabr-toqat ham juda muhim. Ba’zi keksalar biror ishni sekin bajarishi yoki bir gapni bir necha marta takrorlashi mumkin. Bunday vaziyatlarda ijtimoiy xodim jahldor bo‘lmasligi, sabr bilan munosabatda bo‘lishi kerak.

Ijtimoiy xodimning kasbiy mahorati uning bilimida emas, balki inson bilan qanday muomala qila olishida ham namoyon bo‘ladi. Mehribonlik, sabr, mas’uliyat va halollik ushbu kasbning asosiy fazilatlaridan biridir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, keksalarga ijtimoiy xizmat ko‘rsatish jamiyat uchun muhim va mas’uliyatli vazifalardan biridir. Keksa insonlar doimo hurmat, e’tibor va g‘amxo‘rlikka loyiqdir.Ijtimoiy xodim esa ushbu jarayonda muhim o‘rin egallaydi. U keksalarga kundalik hayotida yordam berish bilan birga, ularni tinglaydi, qo‘llab-quvvatlaydi va o‘zlarini yolg‘iz his qilmasliklariga ko‘maklashadi.Har bir keksa insonning ortida katta hayot yo‘li, mehnati va tajribasi bor. Shuning uchun ularga xizmat ko‘rsatishda avvalo insoniylikni unutmaslik kerak. Ba’zan katta yordam katta imkoniyatlardan emas, balki mehr bilan aytilgan bir og‘iz yaxshi so‘zdan boshlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

Ijtimoiy ish asoslari bo‘yicha o‘quv adabiyotlari.

Keksalar bilan ijtimoiy ishlashga oid uslubiy qo‘llanmalar.

Ijtimoiy xizmat ko‘rsatish bo‘yicha me’yoriy hujjatlar.

Ommaviy axborot vositalari materiallari.
Internet ma’lumotlari.
Ijtimoiy ish sohasiga oid ilmiy va uslubiy manbalar.